

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVI ČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:
za celo leto K 144—
za pol leta K 72—CENE PO POŠTI:
za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— **DELAVSKI LIST** POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

V pomirjenje.

Dočim so uradni razglasi klicali na tedenske orožne vaje, so razni vseznali govorili, da pomeni to mobilizacijo. Samo tega nam še nihče ne ve povedati, proti komu bi bila ta mobilizacija naperjena. Mi imamo svojo stalno armado 200.000 mož. To število je več kot preveliko, da lahko drži v šahu tistih deset tisoč Albancev, ki stoje na naši meji in zraven skupno s Čehi in Rumuni brzda malo Madžarsko. Sicer pa je Madžarska že odstavila Habsburžane ter je na Madžarsko že došel zastopnik antante, ki naj izvede razorožitev Madžarske. V Albaniji se sicer prelija kri, toda kakor pišejo srbski listi sami, je to prelivanje krvi čisto brezuspešno, ker je ta ententa že določila meje Albanije proti nam in v našo škodo. Da bi se pa mi spuščali v vojsko proti čeli ententi radi albanskih meja, o tem ne more biti govora. Tako sodijo o tej stvari srbski listi, ki gotovo niso na glasu »prevratnih in protidržavnih elementov«. Iz vsega je razvidno, da je bil ta ukrep vlade udarec v vodo.

Z gospodarskega stališča je to vladno odločitev točno označil Stojan Protić v svojem »Radikalu«, kjer piše:

»Nič ni tako občutljivo nasproti pretresom in nerednemu stanju v politiki kakor kapital. To je naravnost živo srebro narodnega gospodarstva in za oceno političnega stanja je najboljši, obrniti pozornost n ta najtočnejši barometer. ki nam kaže Poglejmo tedaj, kakšna slika se nam kaže pri našem stanju stvari danes vsled pustolovščine bivšega kralja Karla! Vzemimo nekoliko v pretres odločbo naše vlade, ko je pobitela, da naznani pri nas mobilizacijo vsled dogodkov na Madžarskem! Takoj moramo povedati, da je naša vlada naravnost dirjala s svojo objavo mobilizacije. Zato ker je bila nervozna, zato ker ni imela potrebne hladnokrvnosti in samozaupanja, se je naša vlada vrgla v pravo pustolovstvo in naše celokupno gospodarstvo je moralo prenesti udarec od tiste strani, ki bi ga morali najbolj štediti. V tem trenutku notranjih finančnih kriz in težav, katerim ne do- gledamo konca; ko bredemo in se dušimo v državnem primanjkljaju — je naša vlada lahkomišelnost planila s korakom, o katerem se bo morda vnekaj urah pokazalo, da je bil — odveč.« — In Protić je imel prav. Stvar se je izkazala za odveč. Žal, da je pri tem nastala za našo državo ogromna gospodarska škoda. Le pomislimo, da je pod vtisom mobilizacijskih odredb v soboto naša krona v Švici padla na 1.45, kar pomeni, da za 1.45 švicarski frank dobiš v Švici že 100 naših kron. Cene so te dni naravnost divje šle kvišku, vse naše gospodarstvo je pretreseno.

In v kljub tem ogromnim žrtvam, ne glede na mobilizacijske stroške same in na izgubo delovnih sil, je bila stvar odveč. To priznava že vlada sama.

V soboto je »Jugoslovanski klub« ljudskih poslancev sklenil zahtevati od vojne- ga ministra Zečevića, naj se mobilizacija takoj ustavi in takoj prične demobilizacija že mobiliziranih čet. Vojni minister je zahtevam naših poslancev dal prav in povedal, da je bila to le poskusna mobilizacija in da se bo takoj pričela demobilizacija.

Mi smo od vsega početka poudarjali, da je v takih trenutkih treba mirne krvi in hladnega razuma. Vlada in njeni častnikarski trabanti pa so gonili svojo bojovito in krvizeljno lajno, sedaj pa imamo, kar je moralo priti: Velikansko škodo in bla- mažo.

To vse bi bila vlada državi in ljudstvu lahko prihranila, da se ni dala zavesti od vojnih hujskačev, ki svojega nečednega posla niso vršili iz ljubezni do države in ljudstva, pač pa iz prirojene neumnosti ali pa iz pridobljene naklonjenosti do špekulantstva, ki v tej splošni zmedri ribarijo in delajo profite na račun državne in ljudske škode. Vidi se, da na čelu naše zunanje politike ni mož-diplomatov, ki bi bili v tako resnih časih zmogni voditi državo brez zapletljivosti in omahovanj. Mobilizacija dela sicer čast ljudstvu, ki je storilo v polni meri svojo dolžnost do države, ni pa v čast onim, ki so jo nameravali.

Ljudski poslanci za demobilizacijo.

Zahteva Jugoslovanskega kluba. — Vlada odredi demobilizacijo.

Ljubljana, 7. novembra. Iz Belgrada je v soboto ponoči došlo sledeče poročilo:

Danes je imel Jugoslovanski klub sejo, na kateri so sklenili, naj se takoj poda v vojno ministrstvo deputacija kluba in zahteva, da se takoj ustavi mobilizacija in takoj prične demobilizacija mobiliziranih čet. Deputacija, ki jo je sprejel vojni minister general Zečević, je obenem zahtevala tudi, da se vozila in živina, v kolikor je bila odvzeta, vrne.

Vojni minister je deputaciji odgovoril, da si bo osvojil stališče Jugoslovanskega

kluba. Vozila in živina se bo ocenila po tržnih cenah. Glede demobilizacije je minister izjavil da se bo hitro izvršila, čeprav on sam ni kompetenten za to. Poudaril je, da je ta mobilizacija poskus, ki je pokazal pripravljenost naše vojske, ki bo napravila dober vtis na znotraj in na zunanj.

Vojni minister bi takih odgovorov gotovo ne bil dal brez soglasja z vlado. In res so se v soboto pri Pašiču v tem oziru vršile važne konference, v katerih se je sklenilo, da se takoj izvede demobilizacija.

Razdelitev Slovenije na oblasti.

Belgrad, 6. nov. Glasom vladnega predloga za upravno razdelitev države, se razdeli Slovenija na naslednje oblasti:

1. Ljubljanska oblast s sedežem v Ljubljani. To oblast tvorijo: mesto Ljubljana; politični okraj: Črnomelj; Kamnik razen občin Motnik, Trojane in Špitalič; Kočevje razen občine Osilnica; Kranj s koruško občino Jezersko; Krško razen občine Velika Dolina; Litija; Ljubljana-okolica; Logatec; Novo mesto; Radovljica; sodna okraja Brežice in Sevnica; občine Veliki Kamen in Mrčna sela sodn. okr. Kozje; sodni okraj Laško razen občine Sv. Rupert; iz županije Modruš-Reka občina Prezid okraja čabranskega.

2. Mariborska oblast s sedežem v Mariboru. To oblast tvorijo: mesta Celje, Maribor in Ptuj; politični okraj: Ljuto-

mer; Maribor; Murska Sobota razen občin Dolnja Lendava-mesto, Dolnja Lendava-okolica in Dolnji Lakoš; Prevalje; Ptuj; Slovenjgradec; sodni okraj Kozje razen občin Veliki Kamen in Mrčna sela; sodni okraj Celje, Vransko, Gornji Grad, Smarje in iz sodnega okraja Laško občina Sv. Rupert; iz političnega okraja Kamnik občine Motnik, Trojane in Špitalič.

Pod varaždinsko oblast pridejo občine: Dolnja Lendava-mesto, Dolnja Lendava-okolica in Dolnji Lakoš.

Pod zagrebško oblast občina Velika Dolina.

Pod krajiško oblast (s sedežem v Karlovcu) občina Osilnica.

Vsega se torej obcepi od Slovenije pet občin.

Katastrofalen padec naše valute.

Ceška krona že prekosila dinar. — Dolar že blizu 400 K; lira nad 16 kron.

Curih, 7. nov. (Izv.) Berlin 210, New-york 536, London 2116, Pariz 3955, Italija 2220, Praga 5.40, Budimpešta 0.35, Zagreb 1.45, Bukarest 2.55, Varšava 0.19, Dunaj 0.18, avstrijska krona 0.12.

Zagreb, 7. nov. (Izv.) Dviganje tujih valut se nadaljuje in dosegajo vse tuje valute in devize dosedaj neznanе višine.

Danes se plačuje v predborzi Praga že 385 do 400, Italija preko 16, London preko 1500, Pariz preko 28.50, Curih preko 70, dolarji preko 372 in Berlin 50—60.

Zagreb, 7. nov. ob 12.30. (Izv.) Italija notira 16.80, dolarji 396, češkoslovaška krona 4.15.

Kralj Aleksander včeraj prisegel.

Belgrad, 6. novembra. Na današnji seji narodne skupščine je Nj. Vel. kralj Aleksander prisegel, kakor to predpisuje člen

58 ustave. Narodni poslanci so kralja ob prihodu in obodu iz skupščinske dvorane burno pozdravljali.

Habsburžani na Mažarskem odstavljeni s prestola.

Karl na potu na Madeiro.

Budimpešta, 6. nov. Narodna skupščina je danes dopoldne v tretjem čitanju soglasno sprejela zakonski načrt o ukinitvi vladarske pravice kralja Karla IV. in prestolonasledstvene pravice habsburške dinastije.

Belgrad, 6. nov. Ministrski predsednik Pašić je danes sprejel poslanika in polnomočnega ministra republike Venezu-

ele Simona Planas Suaresa, ki je prišel v Belgrad zaradi vpostavitve trgovinskih in diplomatskih odnošajev med svojo državo in Jugoslavijo. — Kasneje je ministrskega predsednika posetil angleški poslanik na našem dvoru Halban Young, ki je naznanil ministrskemu predsedniku, da je razkralj Karel po Donavi dospel v Galac, odkoder ga prepeljejo na otok Madeiro.

Izza kulis londonskega posojila.

Generalni konzul Jovanović hoče „zaslužiti“ 256 milijonov kron provizije.

O našem zunanjem državnem posojilu, ki ga je šel sklepat v London minister Kumanudi, odkriva Čeda Mijatović v belgrajski »Politiki« gorostasne stvari.

Posojilo prevzame neka neznanata londonska zasebna banka — Bolton, ki bo pa le posredovala, da dobimo nekaj gotovine, ker sama niti ne razpolaga s tolikim kapitalom; glavni delež pa odpade na tvrdko Armstrong. Ta tvrdka naj dobi monopol na zgradbo vseh naših železnic in pristaniških del in od nje izključno bi morali kupovati ves železniški material, kakor tračnice, lokomotive, vagoni itd.

To se pravi: neglede na odušne obresti, ki jih bo morala naša država plačevati za tisto malo gotovino, ki jo dobimo na roke, se bomo morali odreči svobodnemu razpisu ogromnih železniških in pristaniških gradbenih del in oddali najve-

nejšemu ali drugače najboljšemu ponudniku. Tvrdba Armstrong nam bo svoje zahteve enostavno diktirala. Razen tega bomo morali kupovati od nje — iz druge roke ves železniški material, ki ga bo ona za svoj naslov kupovala drugod in potem prodajala nam! Tudi tu bo torej izključena vsaka svobodna konkurenca dobaviteljev in tudi tu nam bo tvrdka Armstrong po svoji volji narekovala ceno.

Pod sramotnejšimi in nesmiselnimi pogoji še ni nikdar nobena država, sklepala posojil. Kako smo mi prišli do tega? Skrivnost je v tem: Naš generalni konzul v Londonu dr. Joca U. Jovanović je že več let v najtesnejših zvezah s tvrdko Armstrong in se že dolgo trudi, da bi ji izigral v roke kako masno kupčijo z našo državo, pri kateri bi seveda dobišen del padel v njegov žep. Doslej se mu to ni po-

srečilo. Sedaj pa je dobil v roke g. Kumanudija, ki v svoji nesposobnosti ne ve najti drugega izhoda iz gmočne stiske države, nego da se izroča v roke najnesramnejšim kapitalističnim pohlepnem, ki jih vodi proti lastni državi naš generalni konzul dr. Jovanović.

Kakor poroča g. Mijatović, je posojilna pogodba že sklenjena, samo formalno še ni podpisana. A gospod generalni konzul dr. Joca Jovanović bo zaslužil na račun države 64 milijonov dinarjev ali 256 milijonov kron provizije!

Pozivamo naše poslance, naj od vlade nemudoma zahtevajo pojasnila o londonskih finančnih akcijah gosp. finančnega ministra. Ljudstvo hoče vedeti, kam gre njegov znoj, ki se terja od njega na naslov države!

Srb o bojih v Albaniji.

Belgrajska »Epoha« priobčuje uvodnik, v katerem ostro prijemla vlado in Pašiča zaradi pustolovske albanske politike. Cel svet vé, da si je končno veljavno določitev albanskih meja pridržala veleposlaniška konferenca in da bodo te meje bistveno tiste, ki so bile določene v Albaniji po balkanski vojni. Naša vlada pa še vedno nekaj meša tam doli, kjer se vrše boji, in v svet se pošiljajo vesti o ponovni miriditski vstaji. Komu neki misli s tem naresti peska v oči — morda Della Torretti ali Briand ali Lloyd Georgeu? Ti so svoje mnenje in svoje dogovore glede Albanije že davno zaključili in skrajni čas bi bil, da se tudi naša vlada spametuje in uravna svojo albansko politiko v smislu tega dejstva. Saj ako bi to vladno blodenje v albanskem vprašanju ne bilo združeno z žrtvami in stroški naroda, bi se ji mogo pustiti to veselje.

Toda ako se pomisli — zaključuje »Epoha« — da pri tem umirajo naši ljudje, potem je treba ljudstvu jasno povedati, zakaj se to dela, kakaj se za to Albanijo zo- pet prelija kri in doklej se bo zaboga še prelivala?

V drugem sestavku poziva list vlado, naj objavi seznam padlih vojakov v Albaniji. Pašić naj pa pove jasno, koliko časa se bo še tam doli prelivala naša kri.

Tako piše v tej žalostni zadevi srbski list »Epoha« z dne 4. novembra. S tem je jasno dokumentirano, da tudi srbsko ljudstvo noče takih pustolovščin, ampak miru, reda in pameti tudi v zunanji politiki. Slovenski Narod bi se od svojih srbskih kolegov lahko mnogo naučil.

Vojni hujskači.

V istem trenutku, ko je vojni minister izjavil Jugoslovanskemu klubu, da je poziv na orožne vaje smatrati le za poskusno mobilizacijo in da se bo takoj odredila demobilizacija, se je zgodilo v Ljubljani, da je prinesel »Slov. Narod« hujskajoci članek na vojsko. Ideja — če je v tem članku sploh kaka ideja — se ni rodila v »Narodovem« uredništvu, prišla je od zunaj, in spirirana. Toda prišla je šele takrat, ko je že belgrajska vlada sama uvidela nemogućnost svojega početja in ko je dokaj prožnejše »Jutro« že začelo trobiti na umik. »Narod« je tudi topot zaspal ugodno priliko in pričel hujskati — prepozno. Pri tem je žalostno to, da se sam niti ne zaveda svoje klaverne uloge in notranje revščine svojega članka, ki je tak kakor bi žvečil pusto slamo.

Vendar tudi najbolj pust članek lahko povzroči veliko nesrečo. Ljudstvo, ki je dotlej verjelo, da gre res le za orožne vaje, je v »Narodovem« članku videlo poziv na vojsko proti Mažarski in proti Albaniji. Točno so šle cene kvišku, razburjenje je rastle.

Kako si misli »Narodov« članek reševanje zunanje političnih vprašanj, se vidi iz besede: »In razmerje z Mažarsko se mora urediti, zlepa ali zgrda.« Dobro! Razmerje z Albanijo se že rešuje »zgrda«. Urejeno pa še ni naše razmerje — ali bi saj kdo lahko tako trdil — z Bolgarijo, Rumunijo in Italijo. Rešujemo ta razmerja povsod »zgrda« po »Narodovem« receptu, pa doživimo čudeže. Ali ni to najbolj brezvestno igranje z ljudsko krvjo? Ali je to pametna politika? »Narod« je svoj članek naslovil: »Na braniku.« Žalostna majka naši državi, ko bi na njenem braniku stali

taki veleumi, kakor je vojni hujskač v sobotnem »Narodu«.

Naše meja z Albanijo določena.

Pariz, 6. novembra. Poslaniška konferenca je na svoji včerajšnji seji odobrila poročilo komisije za ureditev albanskih mej in je sklenila, da se na prihodnji seji, ki se bo vršila v ponedeljek ali torek, podpiše protokol o imnovanih mejah. »Temps« piše, da ostane albanska meja v glavnem ista, kakor je bila leta 1913. Izpremenjena bo le na štirih krajih: 1. Kraj Lim pripade ves Albaniji. 2. Pot Debar-Struga pripade kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. 3. Popravi se meja pri Prizrenu v korist Jugoslavije. 4. Severnovzhodno od Skadra bo meja znatno pomaknjena naprej, da se zavaruje Podgorica.

Politični dogodki.

+ Ministrstvo za socialno politiko hočejo v Belgradu ukiniti, češ da je treba štediti. Proti tej nakani smo takoj zavzeli svoje stališče in tudi »Slovenec« je odločno nastopil proti tej nameri. Za nas ni merodajno to, če to ministrstvo danes upravlja slučajno dr. Kukovec, mož kapitalističnega mišljenja. Za nas je glavna stvar ustanova, ki je za delavsko ljudstvo veljanska pridobitev. Če se danes socialno delo tega ministrstva ne vrši tako kakor bi se lahko, ni tega kriva misel, ki je rodila to ministrstvo, ampak mož, ki sedi v tem ministrstvu. Socialna skrb in socialna zakonodaja ima po vseh modernih državah svoja ministrstva. Tako se je tudi v prvi slovenski narodni vladi takoj osnovalo poverjenišvo za socialno skrb, kar je ljudstvo z zadoščenjem pozdravilo. In naše ljudstvo ne bo mirno dopustilo, da bi se njegove pridobitve tako tjavendan zopet metale skozi okno. Zato iz stvarnega razloga zelo obžalujemo, da je »Straža« z dne 4. t. m., ki nam je danes došla v roke, prinesla notico, v kateri se norčuje iz tega ministrstva. Mi moramo to stališče javno in odločno zavrniti, ker ločimo stvar od slučajne osebe. Ali dr. Kukovec brani obstoj socialnega ministrstva iz načela ali iz strahu za svoj stolček, to je poglavje za se, ki se lahko obdela humoristično ali resno, kakor kdo zna. Toda stvar sama, ministrstvo za socialno politiko, mora biti zadeva celotnega delovnega ljudstva, ki je na njej krvavo interesirano. To je naše stališče, stališče krščanskega delavstva, industrijskega in kmetijskega!

Dnevni dogodki.

— Kaj bo z uradniškim zakonom? Iz Belgrada poročajo: Zadnji čas se pojavljajo v javnosti vesti in članki, ki se nanašajo na delo komisije za izdelavo zakona o uradniških. Te vesti pa ne odgovarjajo resnici in so popolnoma neosnovane ter javnost le motijo, kakor se je moglo to doslej konstatirati. Zaradi tega smatra ministrstvo priprave za ustavotvorno skupščino in iz-

Skopuh.

Spisal Henrik Conscience — prevel M. J. (Dalje.)

A Tis se ni zmenil za to, temveč je starca krepko prijel, ga surovo vzdignil in ga postavil pokoncu kot kos lesa, da se je opiral na blazino pri vzglavju.

»O, o! kake bolečine mi povzročaste!« je stavec vzdihoval.

»Sem vam storil kaj hudega?« je rekel Tis s hinavskim sočutjem. »Kaj morem zato, če ste tako občutljivi! Moral sem vas vendar vzdigniti, ker niste hoteli sami. No, saj je že dobro in jejte nekoliko, samo pazite, da si ne opečete ust, ker je še vroče.«

Stavec je s tresočo roko prijel žlico, pokusil nekaj zelenjave in rekel:

»Ah, moj Bog, Tis, da bi mi vsaj tole kaj pomagalo. Tako slab sem, tako slab in tako bolan.«

Na njegovo stokanje ni Tis nič odgovoril, a je starca pazno motril. Čeprav se je očitno trudil, da bi zakril svoja čustva, vzeeno ni mogel preprečiti veselega smeha, ki mu je prepregel obraz. Razveselil se je, ko je opazil, da stavec vedno bolj peša in v očeh mu je zaigralo upanje, da to ne bo več trajalo dolgo.

Medtem pa je stric Jan pokusil dve do tri žlice zelišč. Zmajal je z glavo, spustil žlico in uprl svoj pogled globoko Tisu v oči, kot da ga hoče nekaj vprašati ali mu kaj očitati.

»No, kaj je?« je vprašal Tis.

Bolnik je ježno odvrnil:

»O kako slabo mi tekne to kosilo. V ustih me žge kot ogenj in v želodcu mi povzroča krče.«

»Konečno boste še mislili, da ste zastrupljeni?« se je Tis norčeval. »Kreša vedno tako žge. Le vi je niste navajeni.«

enačenje zakonov, pri katerem posluje ta komisija, za potrebno, izjaviti, da te vesti ne izvirajo iz kompetentnega mesta in niso zanesljive. Načrt je še v delu ter bo objavljen, čim bo gotov. Potem bo imela javnost priliko, da o njem izpregovori.

— Kdo posodi državnemu uradniku, da bo mogel kupiti za družino s številnimi otroci vsaj par sto kilogramov krompirja in par kil soli (mast bo itak odveč!), — in nekaj podplatov ali cunj — 6000 K proti menjici in vračilu v 12-mesečnih obrokih, po kolikor mogoče nizki obrestni meri. — V posojilnici državni uradnik nima kredita; tudi je ondi kredit predrag. — Pri državnih blagajnah uradnik nima kredita in mu ne dajo ničesar »naprej«. — S klobukom v roki na ulico pa tudi ne more, ker ga sicer spode iz službe. A živ v grob — noče, ker mora skrbeti za družino. — Če je kje kaka usmiljena duša, jo prosim, da sporoči svoj naslov uredništvu. — Državni uradnik.

— Nova ureditev javne varnostne službe. Minister Pribičević je izdal nov razpis o preureditvi varnostne službe. Odslej se bo delila javna varnostna služba na dva odelka: 1. na oddelek za javno varnost oseb in imetja, 2. na oddelek za varnost države.

— Organizacija orožništva. Iz Belgrada: V ministrstvu za notranje stvari se je končala konferenca za izpremembo navedbe o orožništvu. Po ujedinenju naše kraljevine je bilo orožništvo v Bosni, Dalmaciji, Sloveniji, Hrvatski in Slavoniji ter Vojvodini. Vsa ta orožništva so bila osnovana na različnih zakonih. Zaradi tega so oblasti v po končani unifikaciji vojske začela organizirati edinstveno orožništvo. Zastopniki vojnega in notranjega ministrstva so izdelali navedbo o preustroju orožništva. Ta navedba se je predložila zakonodajnemu odboru narodne skupščine v razpravo. Toda pokazala se je potreba, da se ta navedba nekoliko izpremeni. V glavnem je šlo za to, da orožniki, podčastniki in častniki starešinskega kadra absolvirajo posebne šole in tečaje. S tem se hoče doseči, da se zmanjšajo nesporazumjenja med orožniki in njihovimi službenimi oblastvi. Izgleda, da se je to v praksi pokazalo za nezadostno za odpravo teh nesporazumljenj. Zato je sedaj ministrstvo za notranje stvari sklicalo konferenco svojih predstavnikov in zastopnikov vojnega ministrstva in orožniškega povelništva zaradi izpremembe in izpopolnitve stare navedbe. Ta izprememba zasluđuje v glavnem cilj, da se jasneje določijo odnošaji med orožništvom in upravnimi oblastvi v vršenju službe varnosti. Orožništvo spada po tej izpremembi glede osebnih odnošajev, discipline, sodstva in preskrbe še nadalje pod vojno ministrstvo glede službe in njenega izvrševanja pa je stavljeno na razpolago upravnim oblastvom. Naredba vsebuje tudi določila glede rekrutiranja orožnikov in njihovega starešinskega kadra. Končno je konferenca s posebno naredbo pooblastila ministra za notranje stvari in za vojno, da reorganizacijo orožništva prilagodita bodoči upravni razdelitvi države.

— Zidava stanovanjskih hiš. Maribor. Gradbena družba »Hitrozid« prične z gradnjo malih stanovanjskih hiš v večjem obsegu. Tudi tvrdka Kiffmann in »Kovina«

Stavec je razgalil svojo roko in jo pokazal rekoč:

»Ah, Tis, nimaš li nobenega usmiljenja več z mano? Glej, tak sem postal kot okostenjak!«

»Pustite to,« je oni odvrnil, »pokrijte si roko! Kaj je to? Kdo neki ima večje usmiljenje z vami kot jaz? Toda bolezen vas spravlja ob ves razum. Če vas človek posluša, bi mislil, da že umirate?«

»Ali nisem še dovolj bolan?«

»Bolam, da, da, toda ne kot vi mislite. Vaše telo je še krepko, stric Jan. Suihi ljudje žive ponavadi zelo dolgo. Če vam ne bo slabše, potem ni nobene nevarnosti!«

»Ah, daj Bog, da bi bile tvoje besede resnične, Tis!«

Tej obupni želji je sledila hipna tišina.

»Ah, tako lačen sem!« je vzdihnil stavec.

»No, jejte torej,« je odvrnil Tis in mu podal kos črnega kruha.

»Tis, nekaj drugega bi rad jedel; kruh je kot pesek.«

»No, kaj pa hočete? V knjigi je popisano še več zelišč, ki jih lahko poskusimo.«

»Ne, meso, mesno juho bi rad! O, to bi mi dobro delo! Kar strepetam, če nanjo pomislim!«

Zvitemu in zlobnemu Tisu je obraz od nejevolje zažarel. Toda hitro se je obvladal in odvrnil:

»Meso? Mesna juha? To bi vam namah bolezen poslabšalo, morda še vas usmrtilo, posebno ker že dolgo, dolgo niste takih stvari pokusili.«

»A vseeno Tis, preskrbi mi, preskrbi mi meso!«

»No, dobro, kakor hočete. Toda dajte mi denar. Če pa vam meso prinese smrt, morate mi izpričati, da nisem jaz tega kriv.«

d. d. namerava zgraditi več stanovanjskih hiš. Zadruga gospodarska banka bo postavila 4 nadstropno hišo v Aleksandrovi cesti pri frančiškanski cerkvi. Češka tvrdka »Union« namerava postaviti v Mariboru tovarno za kemične izdelke. V to svrhu je zaprosila mestno občino, da se ji prodaja stavbišče med meljsko vojašnico in Dravo.

— Mariborska cenzura Maribor. Zadnja številka »Volksstimme« je naša cenzura zaplenila.

— Predsednik mariborskega okrožnega sodišča g. Tomaž Cajnkari odide v pokoj. Bil je splošno priljubljen vsled svoje nepristranosti in pravičnosti. Na njegovo mesto hočejo spraviti demokrati svojega pristaša demokrata dr. Muleja. Če se jim bo to posrečilo, ne vemo, a pri nas je vse mogoče.

— Mariborski občinski svet. Maribor. V petek, 3. t. m. se je vršila v mestni posvetovalnici izredna seja občinskega sveta. Na dnevnem redu je bila tudi točka prodaja mestnih vojašnic. Erar ponuja mestu za vojašnice 20 milijonov kron ter prepusti obnem v last mestu dravsko vojašnico. Ta ponudba se je principiuelno sprejela oziroma sklenila. Vzdrževanje vojašnic je povzročalo mestu reden deficit.

— Maksimalne cene v Mariboru. Maribor. Občinsko sodišče za pobijanje dražnje je v seji dne 5. t. m. določilo maksimalne cene za naslednje živilske potrebščine: Mleko 1 8 K, maslo surovo 76 K; maslo 90 K, sir kg 14 K; slanina (špeh) 52 do 60 K za kg po debelosti, slanina prekajena 66 K, papricirana 72 K, drobovina: jezik sveži 20 K, vampi 6 K, pljuča 6 K, obisti 16 K, gobei 8 K, možgani 16 K, parklji 5 K, vime 8 K, loj 20 in 30 K za kg, telečje meso 18 in 20 K za kg. Nove cene stopijo v veljavo v sredo dne 9. novembra.

Ljubljanski dogodki.

Ij Današnja številka »Avtonomista« zaplenjena. Policijska oblast je danes zaplenila list »Avtonomista« radi članka pod naslovom »Naša diplomacija«.

Ij Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 9. novembra 1921 ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritličje, desno.

Ij Nekulturnost. Družba treh elegantnih dam in treh gospodov, med njimi en častnik, je prišla dne 29. oktobra t. l. ob tri četrt na 11. uro dopoldne na tuk. glavni kolodvor k vlaku, ki pride iz Maribora in ima zvezo z vlakom iz Zagreba. Ta družba je bila mnenja, da zanje ni tam izhod, kot za druge potnike, ki so navajeni reda, ampak so si izvolili čisto drugo stransko pot, katero si iščejo vedno oni, ki se pritohtapijo z vlakom brez vozniških listov. Radi podobnih slučajev je tam nastavljen uslužbenec, ki ima nalogo, da neopravičencem vhod ali izhod zabrani. Ker se je uslužbenec odločno postavil na službeno stališče in omenil, da je tam izhod za potnike prepovedan, si je ta družba hotela narediti prepovedano pot s silo in začela v srbskem

»Denarja hočeš?« je zamrmral stavec, »denarja? to je vedno prvo in zadnje.«

Segel je z rokami pod odejo in bil nekaj časa zaposlen s štetjem novcev. Konečno je podal Tisu roko, rekoč mu:

»Tu imaš in pojdi po meso.«

»Ah!« se je zasmeljal Tis in s smehom pogledal prejeti denar. »Tole? Za te krajcarje? Kaj pa mislite. Najmanj mi morate dati dvajset stotink, ali pa sploh ne grem po meso!«

»Sveto nebo! Dvajset stotink! Kaj je meso tako drago?« je zamrmral stavec in se obupno ozrl predse. »Toda, saj je enkrat... na Tis... tu jih imaš še petnajst... in ostalo mi prinesi nazaj... Skušaj prahriniti par stotink. Prinesi pa parklje, za juho so tudi dobri.«

»Dobro!« je Tis odvrnil nestrpno, »če dobim kaj nazaj, vam že izročim preostanek.«

Po teh besedah je vstal in že hotel sobo zapustiti, ko ga je stavec poklical z besedami:

»Tis, nekaj sem te pozabil še vprašati.«

»No, ali še ni vse v redu?« je odvrnil njegov drug z očito nejevoljnostjo.

»Ah, ne bodi tako trd z menoj!« je zavzdihnil starček. »Glej, Tis, včeraj ponoči sem se bal, da bom umrl. Pot mi je čelo obilil. In ali veš zakaj? Ah, če bi moral iti v grob brez spovedi in odveze!«

»No, kaj je že spet to?« je vzkliknil Tis, s slabo prikrito plahostjo.

»Tis, ljubi Tis,« je prosil bolnik, »ali bi ne bilo dobro, če bi prišel k meni župnik, ki bi mi podelil blagoslov. Kajti — kdo ve — Bog nas često nepriljavljene odkliče.«

Dobil ni nobenega odgovora. Tis je stal pred njim s prekrižanimi rokami in starca začudeno gledal.

Ij Vojaški begunec — tat. Redov Alojzij Zaberl mitraljezkega oddeljenja 40. p. puka, rojen 1899 v Celju, je dne 31. oktobra t. l. okrog 1. ure popoldne pobegnil iz garnizijskega zapora, komande mesta Ljubljana ter obnem ukradel kolo vredno 3500 kron znamke Kinta, pod sedlom št. 291.943 last kuharja redova Franc Javornika. Mož govori slovensko in nemško in je po klicu pianist.

Ij Krompir za mesto Ljubljano. Stranke se opozarjajo, da razprodaja mestna aprovizacija krompir v barakah za šolo na Ledini, Kotnikova ulica. Stranke naj pošljejo po krompir kolikor mogoče hitro. Krompir se oddaja v vsaki množini brez nakaznic.

Ij Tatvini. Salmič Benjaminu, Glinca št. 61, je bilo dne 31. oktobra t. l. med 22. uro 50 min. in 23. uro iz veže gostilne Ivane Oblak na Tržaški cesti 22 ukradeno 3000 kron vredno kolo, ki je popolnoma črno pleskano, z močno navzdol obrnjeno balanco, z ročaji iz gabrovega lesa, z okornimi plašči. — V času od 19. do 21. oktobra t. l. je bila hranilničnemu uradniku Francu Florjančič, stanujočemu na Mestnem trgu št. 13, iz odprte sobe in omaro ukradena obleka: črna moška suknja s križasto podlogo, vredna 100 kron, temnomodra obleka, vredna 1500 kron, črne hlače in enak telovnik, vrednost 400 kron.

Naša društva.

d Starešinski sestanek se vrši v torek, dne 8. novembra točno ob pol 9. uri zvečer v dvorani Akad. doma. Referira tov. dr. M. Peterlin: »O situaciji orlovstva v naši državi in izven nje.« Vabljeni gg. starešine in člani akad. društev. — Pred sestankom ob 8. uri odborova seja. — Predsednik.

Osnutek službenega reda za železničarje.

NACRT KOALICIJSKEGA ODBORA (Dalje.)

§ 92. Razmerje v družini in članov. Vsak uslužbenec je dolžan sprejembo o družinskih članih in družinskem razmerju javiti, n. pr. slučaj poroke uslužbenca, smrti soproge, kakor rojstvo otrok, v skupnem gospodinjstvu nahajajočih se članov itd. radi zabeleženja v stanovske knjige. Dolžan je tudi sprejembo stanovanja in naslov istega uaznati. Omenjena odredba velja tudi za pomožno osebo.

§ 93. Zametene pravice uslužbenca. Sledijo pravice uradnikov, poduradnikov in slug so zajamčene ter se le na zahtevo uslužbenec spreminijo (glej § 185, člen XVII., odst. 2, točka V., 3. točka c): 1. Da ostanejo v službeni stroki in v uporabi skupini, v katero spadajo (gl. § 32, čl. V.). 2. Trajna uporaba službene stroke v odgovarjajoči uporabni skupini. 3. Neskrajsanje stalnih prejemkov dotičnega plačilnega razreda, v katerem se nahajajo. 4. Posebna odškodnina vsled službe nastajajočih izdatkov, za službena potovanja, službovanje izven domače postaje in premešitve. 5. Na redno plačevanje stalnih in nestalnih prejemkov, v službovni boleznih, kontumacii, med vršenjem vojaških dolžnosti, sodelovanje v narodnem predstavništvu, drželnem zboru in občinskih svetih. 1. Nakazanje prihodnje stanarine v slučaju vpokojitve ali smrti družinskih članov ter tudi pogrebni stroškov. 7. Trimesečna smrtina odpravnina ostalih. 8. Izplačevanje stalnih prejemkov za naprej (za prihodnji mesec). 9. Redno imenovanje, napredovanje in upredenje. 10. Do izvolitve vse institucije. 11. Nedopustne odstranitve od službe radi kaznjivega dejanja (disciplinarne preiskave) brez odločevanja železniškega odbora (glej § 50, člen VII.). 12. Trajno nameščenje. 13. Do pravilnega (določnega) službenega redčenja. 14. Na delenje oblačil in obutev v vseh slučajih, v katerih so primorani isto nositi v službi. 15. Do zastopstva v vseh slučajih železniških odborov.

§ 94. Status in ređenje uradnikov. Uradniki in uradniki namestniki, ki so na podlagi njihove plače oziroma dnevnic v VII ali VIII uporabno skupino udeljeni, so v ređenju statusa v ministrstvu saobračaja. Udeljena uradnika v plačilni razred se izvrši v časovnem poteku potom unapredjenja. Vsi na novo namešteni uradniki se po ređenju deljenju vdelijo v prvi plačilni razred, v kateri status pripadajo. Polom imenovanja več uradnikov enega ali drugega statusa se ređenje ugotovi od ministrstva saobračaja. Pri enakomernem unapredjenju več uradnikov v višji plačilni razred se izvrši brezpogojno po obstoječem ređenju.

§ 95. Ređenje poduradnikov in slug. Vsi uradniki statusa III, poduradniki in slug se na podlagi plač po strokah v uporabne skupine I do VI vdeležijo, ter se v okvirju ministrstva saobračaja njim podrejenim službenim mestom po njihovi uporabi vodi lista ređenja. Ređenje se mora točno vršiti, železniški odbor vodi v to svrhu redno kontrolo.

§ 96. Udeljenje prejemkov. Pripadajoči prejemki uslužbenecv so stalni in nestalni (spremenljivi). Stalni prejemki so: temeljne plače, dnevnicina in stanarina. Nestalni prejemki so: pavšala, dijete, prenočina in draginske doklade. Stalne in nestalne plače in njihovo deljenje je razvidno v prilogah II do VII. Nestalni prejemki so odškodnina za višje izrabljenje duševne in fizične moči.

(Dalje.)

Urednik in odgovorni urednik Franc Kromžar. Izdaja konzorcij »Novega Casa«. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.